

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR**Un număr: 50 bani**
Un număr vechiu 1 leu**COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Cu acest număr, „Dreptul“ își suspendă, ca de obicei, aparițiunea pe timpul vacanțelor judecătorești.

SUMAR:JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Societatea tramvaiului electric din Iași cu Lascar Antoniu și alții.**Tribunalul Iași, secțiunea II: Herșcu Edelștein cu Costache și Elena Botez și Primăria com. Iași.**Notă, de d-l Dorel Dimitrescu.*JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de S. R.***JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ****INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE**

SECȚIUNEA III

Audiența dela 3 Maiu 1910

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Societatea tramvaiului electric din Iași cu Lascar Antoniu și alții

PERIMARE.—ACT DE PROCEDURĂ ÎNTRERUPTIV.—PARTE INTERESATĂ.—TERMEN.—FIXAREA LUI DIN OFICIU.—DACĂ POATE ÎNTRERUPE PERIMAREA.—ART. 257 PR. CIVILĂ.

Potrivit art. 257 din procedura civilă, act întreruptiv de perimare fiind numai acel act de procedură făcut de partea interesată, cu caracter contradictoriu, urmează că fixarea unui termen din oficiu de către instanța judecătorească, iar nu după stăruința părții interesate, nu este de natură a întrerupe perimarea.

No. 180. — Respins, ca nefondat, recursul făcut de Carl Löhlhofel von Lövensprung, director al concesiunii tramvaiului electric din Iași, reprezentant al Societății Allgemeine Electricitäts Gesellschaft din Berlin, în contra deciziei Curței de apel din Iași, secția I, cu No. 156 din 1909, dată în proces cu Lascar Antoniu și alții.

S'au ascultat: d-l avocat Longinescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat B. Cernea,, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

«Exces de putere și violarea art. 70 și 71 din codul de procedura civilă.

«Aceaș Curte de fond care într'un proces ce se judecă fără plată de citațiuni, în puterea unui act de paupertate, fixează singură din oficiu termen de înfățișare, emițând convenitele citațiuni părților în cauză, tot dânsa declară prin decizia sa, pe deoparte, că o asemenea citațiune considerându-se neexistentă, nu poate întreprinde perimarea, iar pedealta, că în cauzele cu acte de paupertate, termenele nu se pot fixa decât după cererea scrisă a părții, procedura de chemare fiind la discreția ei, ceea ce e contrar textului și spiritului art. 70 și 71 din codul de procedură civilă».

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, Curtea de apel din Iași secția II a declarat perimat apelul făcut de societatea recurentă contra sentinții comerciale a tribunalului Iași, secția II, cu No. 98 din 1908, dată în proces cu intimatul Herșcu Marcu; că, Curtea de apel a constatat, potrivit dispozițiilor art. 257 pr. civ. combinat cu art. 903 c. com. că dela 10 Octombrie 1908, data ultimului jurnal cu No. 1820, prin care Curtea a dispus conexarea apelurilor făcute de ambele părți litigante, și până la 12 Octombrie 1909, când s'a cerut perimarea, a trecut mai mult de un an, fără că în acest interval societatea recurentă să fi stăruit ca judecata să înceapă;

Considerând că Curtea de apel arată încă și motivează că termenul de 21 Octombrie 1909, care a fost fixat înainte de împlinirea anului pentru perimare, nu poate fi considerat ca un act de natură a întrerupe perimarea, întrucât acest termen s'a sorocit din oficiu de Curte, iar nu după stăruința Societății de tranvai, care pentru aceasta trebuia să facă cerere pentru a se fixa termen de judecată și să achite costul citațiilor, ceea ce nu a făcut;

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 257 din procedura civilă, se privește ca act întrerupător de perimare, orice act de procedură făcut de partea interesată cu caracter contradictor ;

Considerând că întrucât, dar, în speță, Cărtea de apel constată în fapt că termenul de 21 Octombrie a fost sorocit din oficiu, iar nu după stăruința Societății de tramvai, cu drept cuvânt a decis că acest act nu este de natură a întrerupe perimarea ca unul ce nu este făcut de partea interesată ;

Că, de aceea, motivul de casare este nefondat și trebuie a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIUNEA II

Audiența dela 22 Maiu 1910

Președinta d-lui Vespasian Erbiceanu, președinte

Herșcu Edelstein cu Costache și Elena Botez și Primăria com. Iași

ACT DOTAL. — TRANSCRIERE. — LIPSA EI DE CINE POATE FI INVOCATĂ. — IMOBIL DOTAL. — INALIENABILITATE ȘI INSEZISABILITATE. — EXCEPȚII. — CREDITORI CARE POT URMĂRI ACESTE IMOBILE. — ÎNTINDEREA DREPTURILOR LOR.

IMOBIL DOTAL. — EXPROPRIERE. — DESPĂGUBIREA. — INALIENABILITATE ȘI NESEZISABILITATE. — ART. 712 PR. CIVILĂ ȘI 1253 C. CIV.

1° Transcrierea actului dotal, conform art. 712 din procedura civilă, este o formalitate prescrisă în interesul terților, de lipsa căreia nu se poate prevala decât acel ce a dobândit vre-un drept real asupra imobilului, iar nicidecum creditorul unei femei care vrea să urmărească imobilele dotale.

2° Creditorul care a împrumutat pe femeia dotală pentru unul din scopurile prevăzute la art. 1253 din codul civil, nu poate urmări decât imobilul ce i-a fost ipotecat de femeie cu autorizația tribunalului, chiar dacă tribunalul ar fi autorizat pe femeie să ipoteceze și alt imobil, însă femeia nu l-a ipotecat.

3° Sumele rezultând din exproprierea unui imobil dotal, reprezintă acel imobil și sunt inalienabile.

Herșcu Edelstein, prin petițiunea înregistrată la No. 6757 din 1909, face apel contra cărței de judecată No. 776 bis din 1909, a judecătoriei urbane ocolul I, Iași, dată în cauză cu Costache și Elena Botez.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de creditorul H. Edelstein contra cărței de judecată No. 776 bis din 1909, a judecătoriei urbane ocolul I, Iași, prin care admitându-se contestația făcută de Costache, Elena și Magdalena Botez la poprirea făcută de numitul creditor, s'a invalidat această poprire;

Având în vedere că, din actele aflate la dosar și sus-

ținerile părților, se constată, în fapt, că defuncta Paraschiva Botez, ca soție dotală, cere și obține, în Octombrie 1887, dela tribunalul Iași autorizare de a se împrumută cu suma de 900 lei, cu asigurare de ipotecă în două imobile dotale, și anume : unul în strada Lăpușneanu No. 1, iar altul în strada Rampei No. 63.

În urmă, dânsa împrumută numai 700 lei dela creditorul Herșcu Edelstein, căruia însă îi constituie ipotecă numai un singur imobil, acel din strada Rampei 63, prin actul de ipotecă autentificat la No. 750 din 1888 și înscris la No. 98 din 1888, iar celalt imobil îl lasă neipotecat. După câțiva ani, creditorul scoate în vânzare publică imobilul ipotecat, dar în cursul acestei urmăriri, Primăria comunei Iași expropriează pentru cauză de utilitate publică imobilul din strada Lăpușneanu No. 1, iar suma convenită ca indemnizare este consemnată la ordinul moștenitorilor defunctei Paraschiva Botez.

Asupra acestei sume, creditorul Edelstein, în baza actului său de ipotecă sus menționat, a făcut poprire, la care moștenitorii Magdalena, Elena Botez și Const. Botez fac contestație ;

Considerând că apelantul H. Edelstein își întemeiază, în drept, cererea de validarea poprirei făcută asupra sumelor rezultate din exproprierea imobilului dotal din str. Lipovană No. 1, pe următoarele trei argumente mai principale : 1) că imobilul în chestiune, deși este prevăzut în actul dotal autentificat și transcris în registrul special de foi dotale la No. 18 din 1885, totuș acest act nu ar întruni condițiunile legale ale unui act dotal și deci nu i-ar fi opozabil ca atare, întrucât nu este transcris, conform art. 712 pr. civilă, și în registrul de mutațiuni imobiliare. În adevăr, contractul matrimonial fiind un act solemn, toate formalitățile prescrise de lege sunt substanțiale, adică indispensabile pentru însăși existența contractului, astfel că nefiind în specie act dotal, creditorul Edelstein ar putea exercita urmărirea sa, cu toate că datoria a luat naștere în cursul căsătoriei ; 2) chiar dacă imobilul din strada Lipovană No. 1, a cărui valoare se urmărește, ar fi dotal, și cu toate că creanța creditorului Edelstein datează din timpul căsătoriei, totuș ar avea dreptul să-l urmărească, de oarece a contractat cu soția în baza unei autorizațiuni a tribunalului, și când tribunalul autoriză pe femeia dotală să se împrumute, înseamnă că dispune ca imobilele ei dotale să fie obligate, cu alte cuvinte să fie scoase din dotalitate și în consecință din inalienabilitate, până la concurența sumei autorizate, iar dacă soția mai e autorizată de tribunal să dea creditorului împrumutător și o ipotecă în unul din imobilele sale dotale, apoi prin aceasta nu se restrânge nicidecum semnificațiunea de mai sus a autorizărei, ci în scop ca soția să poată găsi împrumutul în condițiuni mai avantajoase și mai lesnicioase, se dă un plus de garanție creditorului contra unui eventual concurs cu alți creditori pe cari femeia i-ar face mai târziu. Dacă însă creditorul ce împrumută pe soție

în baza autorizațiunii tribunalului, nu ar lua nici o inscripțiune ipotecară, imobilele dotale (în genere) tot ar fi obligate și scoase din inalienabilitate până la concurența sumei creanței, și creditorul ar putea să le pună în urmărire, atât numai că nu ar avea decât calitatea de creditor chirografar cu toate neajunsurile ei; 3) încetând din viață soția Paraschiva Botez, căsătoria s'a desfășurat, iar dotalitatea a încetat. Imobilul din strada Lipovană No. 1 a fost expropriat și nu există decât banii, cari acum nu ar mai fi supuși la nici o clauză de întrebuintare. Prin urmare, nu poate opune art. 1828 cod. civil, căci nu se urmărește un imobil ce nu a fost ipotecat înainte de a urmări pe pe acel ipotecat, ci se urmărește o avere mobilă a debitorilor înainte de a urmări imobilul ipotecat, și asemenea urmărire pur mobilă nici o dispoziție de lege nu o oprește.

În ce privește primul motiv invocat de apelant:

Având în vedere că, în speță, actul dotal al Paraschivei Botez se constată a fi autentificat de tribunalul Iași, secțiunea III, și trecut în registrul special de foi dotale la No. 18 din 1885, astfel că întrunind condițiunile esențiale cerute de lege, este perfect opozabil creditorului H. Eldeștein, care nu se poate prevala de faptul că actul dotal în chestiune cuprinzând imobile, n'a fost supus și transcrierii de drept comun prescrisă de art. 712 din procedura civilă, întrucât îndeplinirea acestei formalități nu e cerută *ad-solemnitatem*, pentru însăși existența contractului matrimonial. Transcrierea actului în registrul de transcripțiuni imobiliare este prescrisă de legiuitor numai în interesul opozabilității actului terților, care eventual ar dobândi drepturi asupra imobilului, și aceasta este atât de adevărat încât autorul noului cod de procedură civilă, o spune curat în expunerea sa de motive la art. 712 (vezi *Noul cod de procedură civilă*, adnotat de Cesărescu și Mironescu, pag. 57), iar doctrina și jurisprudența română este unanimă în această privință (D. Alexandresco, t. VIII pag. 77; Cas. rom., Buletin 1890, pag. 585; *Cr. judiciar* din 1903, No. 38).

În ce privește motivul al doilea:

Având în vedere că justificarea teoretică a acestui motiv pleacă dela puterea exorbitantă ce se atribuie autorizației tribunalului dată soției, și anume că o atare autorizație ar avea drept consecință inevitabilă de a obliga *ipso facto* imobilele dotale, scoțându-le din inalienabilitate până la concurența sumei autorizate, indiferent dacă soția a constituit sau nu creditorului ipotecă asupra acestor imobile;

Având în vedere că o asemenea interpretare dată efectului autorizației tribunalului ni se pare juridicește eronată și incompatibilă cu caracterul conservativ al principiului dotalității.

Obârșia acestei erori o atribuim controversei ce există în doctrină cu privire la însăși fundamentul juridic al

inalienabilității dotale. Într'un prim sistem să susține că inalienabilitatea ar consta în o adevărată indisponibilitate reală de care ar fi lovite bunurile dotale, ca și cum ar fi scoase din comerț, atât față de femeie cât și de creditorii ei. Consecința logică a acestui sistem se pretinde de a fi, că tribunalul odată autorizând de pildă ipotecarea bunurilor dotale pentru contractarea unui împrumut cerut de femeie, implicit prin aceasta ar ridica indisponibilitatea lor și ar face ca ele să devină seziabile de către creditorul împrumutător până la concurența sumei autorizate, indiferent dacă femeia a consimțit sau nu a ipoteca aceste bunuri, întrucât ipoteka nu ar conferi decât un plus de garanție contra unui eventual concurs cu alți creditori;

Considerând că această părere este părăsită actualmintele, doctrina și jurisprudența admitând azi în genere că inalienabilitatea dotală are un dublu caracter juridic: față de creditori ea face ca bunurile dotale să fie inseziabile, paralizând acțiunea ce ei ar avea-o în baza art. 1718 c. civ., iar față de femeie ca proprietară a bunurilor dotale, inalienabilitatea are ca consecință că dânsa e lovită de o incapacitate personală de a-și angaja bunurile dotale.

Deci e vorba aci de o incapacitate organizată în interesul numai al femeii, pentru ca bunurile să rămână afectate exclusiv la necesitățile căsătoriei, iar nu la îndestularea creditorilor ei.

Dacă acesta e caracterul adevărat al inalienabilității dotale, apoi consecința logică este că tribunalul complexând prin autorizarea dată capacitatea femeii de a ipoteca imobilele dotale pentru contractarea unui împrumut, nu înseamnă că *ipso facto* a suspendat momentan regimul dotalității făcând să înceteze inseziabilitatea față de creditorul împrumutător. Chiar în urma autorizației, inseziabilitatea bunurilor dotale se menține față de creditori, pentru că această autorizație fiind instituită de lege în favoarea femeii, evident că efectele ei se resfrâng numai asupra ei, în sensul că dânsa poate consimți să constituie o ipotecă, sau să înstrăineze imobilele dotale, în vederea realizării scopului prevăzut de art. 1253 din codul civil.

Tribunalul prin autorizațiunea sa nu face doar pe femeie capabilă de a se obliga prin împrumut, căci pentru acest act ea nu are nevoie de autorizare, ci o face capabilă de a-și aliena imobilele dotale, consimțind o vânzare sau o ipotecă asupra lor. În acest sens restrictiv și nu în altul, trebuie interpretat efectul juridic al autorizației dată de tribunal, și aceasta este atât de adevărat încât bunurile dotale rămân inseziabile față de creditori, chiar și în cazul când femeia și-a rezervat prin contractul matrimonial dreptul expres de a le aliena. Prin această clauză, care trebuie interpretată în sens cu totul restrictiv, femeia nu a înlăturat decât o singură consecință a dotalității (incapacitatea ei), rămânând cealaltă consecință în picioare (inseziabilitatea). Deci chiar în acest caz

bunurile dotale rămân inezisabile față de creditori, afară numai dacă femeia uzând de libertatea ce și-a rezervat-o prin contractul dotal, consimte a constitui în favoarea lor o ipotecă (vezi Planiol vol. III pg. 284, 267);

Considerând că în specia noastră, când tribunalul a autorizat pe Paraschiva Botez a ipoteca ambele imobile dotale pentru contractarea împrumutului de 900 lei, iar dânsa reducând suma numai la 700 lei, a constituit împrumutătorului Edelstein ca ipotecă un singur imobil, acel din strada Rampei 63, rezultă cu evidență că dânsa a înțeles să uzeze de capacitatea sa de a aliena numai în parte, cu privire la zisul imobil ipotecat, iar creditorul Edelstein nu poate exercita urmărire și asupra celui al doilea imobil din strada Lipovană neipotecat, care în consecință a rămas dotal și neurmăribil pentru datoriile contractate în timpul căsătoriei.

În ce privește ultimul motiv invocat de apelant:

Considerând că ne este indeferent că imobilul dotal din str. Lipovană No. 1 este azi expropriat și sumă cuvenită ca despăgubire este consemnată, de oarece această sumă înlocuind imobilul dotal, păstrează același caracter de inezibilitate și înalienabilitate pe care-l avea imobilul pentru datoriile contractate în timpul căsătoriei, că iarăși este indiferent că în speța noastră urmărirea se face după desfacerea căsătoriei și deci încetarea dotalității, căci acest imobil neintrând în gajul creditorilor în timpul căsătoriei, el continuă a fi scos din gajul lor și după desfacerea căsătoriei; că a decide altfel ar însemna a viola principiul inalienabilității prevăzut de art. 1248 c. civ.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Vespasian Erbiceanu, respinge ca neîntemeiat apelul.

Semnați: V. Erbiceanu, Gr. N. Suțu.

Notă. — O femeie măritată sub regimul dotal, al cărei contract nu este însă transcris, a cerut tribunalului autorizația a-și instrăina din averea dotală pentru căutarea sănătății. Tribunalul o autoriză a ipoteca două imobile dotale. Ea însă ipotecează creditorului numai pe unul. Celalt este în urmă expropriat pentru cauză de utilitate publică și suma consemnată. La scadență, datoria nu se plătește. creditorul ipotecar face astăzi poprire la care se opune moștenitorii debitorului.

Mai multe chestiuni se ridică asupra cărora tribunalul trebuie să se pronunțe pentru a da hotărârea.

I. Avem de a face cu o femeie dotală? Tribunalul răspunde afirmativ. Și cu drept cuvânt. Se constată în adevăr că un act dotal a fost redactat de soți înainte căsătoriei, autentificat de tribunal și transcris în registrul special de foi dotale la No. 18 din 1885. Ce trebuie mai mult? Că contractul matrimonial este un act solemn? Exact. Că neîndeplinirea uneia din formalitățile necesare pentru existența sa, face acest act nul? Foarte adevărat. Care este însă condițiunea de existență ce lipsește acestui act? Legea cere numai două lucruri, întâi ca contractul de căsătorie să fie făcut în persoană sau prin procuratori speciali înaintea tribunalului care autentifică actul, și al doilea transcrierea acestui contract în registrul special ținut în acest scop la tribunal (art. 708—710 pr. civ.). Prima condiție e cerută atât în interesul părților care fac un act așa de important, cât și

a terților ca actul să nu fie distrus, ceea ce ar fi de natură a atrage poate o schimbare a regimului matrimonial; a doua condiție e cerută numai în interesul terților, ca să știe de existența unui contract matrimonial și să cunoască capacitatea femeii. Lipsa celei dintâi condiții e o cauză de nulitate a contractului de care se poate prevala oricine, lipsa transcrierii nu împiedică contractul să existe, însă el nu e opozabil terților (Comp. Cas. 2 Mai 1890. *Bul.*, 1890, p. 584). Asta înseamnă că dacă există dotă, creditorii femeiei vor putea urmări imobilele dotale care pentru ei nu sunt inalienabile.

Îată tot ce se cere pentru validitatea contractului de căsătorie, și aceste condițiuni se văd a fi îndeplinite.

Mai e oare nevoie ca contractul de căsătorie să fie transcris în registrul de mutațiuni imobiliare conform art. 712 din pr. civ. când dota conține imobile, așa după cum susțin creditorii de azi? Îată speța.

Creditorii femeiei dotale scot în vânzare un imobil dotal. Femeia le opune nezezisabilitatea acestui imobil. Creditorii răspund: acest imobil nu e dotal pentru noi, de oarece contractul nefiind transcris conform art. 712 pr. civ. nu ne e opozabil. Acest răspuns denotă o necunoaștere a principiilor care guvernează transcrierea. Transcrierea în registrul de mutațiuni imobiliare dela art. 712 (care nu e decât aplicarea principiilor generale în materie de transcriere a actelor de strămutarea proprietății imobiliare dela art. 721 pr. civ. și următorii și care nu trebuie confundată cu transcrierea în registrul de foi dotale dela art. 708 pr. civ., e o operație prescrisă numai în interesul terților care ar fi dobândit drepturi reale asupra imobilului dela același autor. Asta înseamnă că dacă sunt doi acquiretori ai unui imobil, care dobândesc dela același proprietar la epoci diferite, acela va fi preferit care va transcrie cel dintâi, iar nu cel ce a dobândit mai întâi. De aceea se zice că celui ce a dobândit chiar în urmă un drept real nu 'i e opozabil transferul de proprietate realizat în persoana unui cumpărător anterior în dată, atunci când actul de transfer nu e transcris. În speța tatăl care a constituit drept zestre fiicei sale un imobil azi, și nu a transcris actul dotal, vinde mâine același imobil altuia sau 'i constituie o ipotecă. Ei bine, acest altul va fi unul din terți care pot opune lipsa de transcriere. Față de el, dacă a cumpărat imobilul, constituirea de zestre nu 'i e opozabilă cu toate că lui i-a vândut-o o persoană care nu mai eră proprietar, iar dacă i s'a constituit o ipotecă, această ipotecă va fi valabilă, cu toate că i-a fost constituit de tată după ce acesta nu mai eră proprietar.

Îată singurii terți în favoarea cărora transcripția în registrul de mutațiuni imobiliare din art. 712 și 721 urm. pr. civ. e prescrisă iar nu creditorii ordinari, în vederea cărora simpla transcriere în registrul de foi dotale e suficientă. De altfel chestiunea nu merită discuție, și tribunalul are dreptate când trece repede asupra ei.

II. Chiar dacă avem de a face cu o femeie dotală, se știe că numai imobilele un se pot zezisa de creditori. Or, aci e vorba de o poprire asupra unei sumi de bani. Pentru ce tribunalul găsește că această sumă nu se poate urmări de creditori? Răspunsul nu e greu. Fiindcă suma de bani reprezintă prețul sau despăgubirea imobilului dotal care a fost expropriat. Și, în asemenea caz, după o formulă excelentă, ori de câte ori un bun (imobilul dotal) este afectat la un scop oarecare, el e privit mai mult în valoarea sa pecuniară decât în individualitatea sa materială, așa că dacă dintr'o împrejurare oarecare se produce o schimbare în natura acestui bun (din imobil devine sumă de bani prin expropriere) bunul nou care îl înlocuiește este în mod necesar afectat la aceeași destinație ca și el, fiindcă scopul căruia eră afectat bunul supraviețuiește disparițiunii bunului primitiv și se leagă de ceea ce ia locul acestui bun (Comp. Saleilles, nota în Sirey, 95, 2, 185 și R. Demogue în *Revue critique*, 1901, p. 236 urm.).

Suma rezultată din expropriere trebuie depusă la casa de depuneri, recipisa la tribunal, și urmează să fie guvernată de regulile

de care eră guvernat imobilul dispărut. Dacă acel imobil putea fi alienat cu consimțământul ambilor soți, și suma de bani va fi la fel (arg. art. 1252 c. civ.); dacă imobilul înlocuit putea fi vândut numai pentru ca cu prețul lui să se cumpere un alt imobil, așa se va urmări și cu suma de bani care va putea servi numai la cumpărare de imobil (arg. art. 1247 c. civ.). În nici un caz însă suma nu poate fi urmărită de creditorii ordinari ai femeiei, fiindcă nici imobilul nu poate fi urmărit.

III. Avea creditorul însă dreptul de a urmări imobilul expropriat? Fiindcă în cazul acesta va putea urmări și suma care reprezintă acest imobil.

Atențiunea noastră se îndreaptă în special către punctul acesta rezolvat de tribunal. Este vorba de a se stabili care sunt drepturile creditorilor cari au împrumutat pentru unul din scopurile prevăzute la art. 1253 c. civ. pe femeia măritată sub regimul dotalității și autorizată de tribunal.

Știm că în general drepturile creditorilor unei femei măritate sub regimul dotal sunt mărginite, în sensul că dacă femeia nu-și execută obligația, ei nu pot urmări pentru a lor despăgubire decât averea parafernala, dacă există, în nici un caz însă urmărirea nu se poate întinde asupra averii dotale inalienabile.

Știm că aceasta e o excepție dela principiile art. 1718 c. civ. care declară pe debitor ținut a-și îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale mobile și imobile, prezente și viitoare. În adevăr, pe când bunurile oricărui debitor formează gajul general al creditorilor, imobilele dotale ale femeiei sunt sustrate din acest gaj, și aceasta pentru motivele atât de cunoscute care face pe legiuitor să declare inalienabile, deci imprescriptibile și inezisabile, o parte a averii dotale: imobilele.

Mai știm că, în unele cazuri, aceste bunuri, deși inalienabile și inezisabile în principiu, devin alienabile uneori, și deci și zezisabile de unii creditori speciali, și anume de acei ce au împrumutat pe femeie pentru unul din scopurile prevăzute la art. 1253 c. civ. (adică pentru a procura alimente familiei, pentru a scoate pe soț de la închisoare, etc.) bine înțeles cu autorizația tribunalului conform acestui articol 1253.

Chestiunea e însă a se stabili — pentru asemenea creditori speciali — care e întinderea dreptului lor de a urmări imobilele dotale. Imobilele dotale devin zezisabile pentru ei. Bine. Dar care imobile, în caz când sunt mai multe?

Răspunsul depinde după împrejurări. Pentru a putea răspunde cu precizie, cred că trebuie avut în vedere următoarele două reguli:

I-a regulă. *Autorizația tribunalului nu are de efect a abilita pe femeia măritată să se oblighe. Ea are de efect numai să-i ridice incapacitatea de a înstrăina.*

Am avut ocazia a consacra demonstrării acestei reguli un mic studiu într'un precedent număr al «Dreptului» din 1910, p. 161. Iată în scurt ceea ce ziceam acolo: Femeia dotală este deplin capabilă să facă orice act al vieții juridice, prin urmare și să se oblighe. Un singur act, sau mai bine zis o singură categorie de acte îi e interzisă, categoria actelor de înstrăinare a imobilelor dotale. Când e vorba de înstrăinare, legea îi pune o barieră, îi zice, aci se oprește capacitatea d-tale. Nu poți înstrăina imobilele dotale. Prin urmare, orice act prin care d-ta înstrăinezi aceste imobile, această avere, este nul.

Nulă va fi deci o vânzare a imobilului dotal care constituie o alienare totală a acestui imobil; nulă va fi constituirea unei ipoteci asupra imobilului dotal care constituie o alienare parțială a acestui imobil; nulă va fi obligația pe care o vei contracta cu clauza să se poată executa asupra imobilelor dotale, căci aceasta ar constitui o înstrăinare eventuală a acestor imobile.

Pentru primele ipoteze nici o îndoială, nu e nevoie deci de nici o explicațiune. Din contră, ultimul caz poate părea curios. Pentru ce obligațiunea femeiei este nulă, oare nu am spus mai sus că femeia e capabilă de a se oblighe? Perfect adevărat. Obligația femeiei

este perfect valabilă, dar... nu se poate executa asupra imobilelor dotale. Dacă are femeia altă avere, liber e creditorul să i-o vândă pentru a se îndestulă, dar el nu se poate atinge de averea dotală. Spuneam altădată că se poate zice că, în caz de obligație a femeiei are loc o operație cu două fețe, valabilă în ce privește crearea unei obligațiuni, nulă în ce privește expunerea imobilelor dotale la o urmărire eventuală în caz de neexecutarea obligațiunei.

Și trebuie să zicem așa fiind că, dacă am declară executabilă o asemenea obligație asupra imobilelor dotale, am permite femeii un act de înstreinare oprit de lege. În adevăr, obligație nu înseamnă numai obligație, înseamnă că în caz de neexecutare creditorul poate vinde averea debitorului. Or, a da drept unui creditor, căruia femeia cu voia sa a constituit un drept de creanță, a urmări imobilele dotale, nu înseamnă a permite femeiei să-și înstreineze averea dotală? De sigur că da. Altminteri ar fi foarte ușor pentru femeie, pe care legea o împiedică să vândă imobilul dotal, să se împrumute dela o persoană care ar voi să-i cumpere acest imobil cu o sumă egală cu prețul ce voește să ia, și la termen, după câteva luni, pretinsul creditor (în realitate cumpărător) scoate în vânzare imobilul în chestiune și devine adjudecatar pe prețul creanței sale. Concluzie: femeia nu poate înstrăina în tot sau în parte imobilele dotale, din contra se poate oblighe, fără însă ca obligațiile sale să expună imobilele la urmărirea creditorului. Aceasta e regula generală.

Se știe însă că în unele ipoteze prevăzute de art. 1203 c. civ. legiuitorul permite înstrăinarea imobilelor dotale ale femeii cu autorizația tribunalului. De altfel, această înstrăinare poate fi de mai multe feluri. Sau femeia vrea să vândă, sau să ipoteceze, sau vrea numai ca imobilele dotale să și le poată expune ca gaj unui creditor care îi va împrumuta bani spre a face reparații imobilelor sau spre a scoate pe soț dela închisoare, etc... Ea face cu alte cuvinte sau o înstrăinare totală a imobilului, sau o înstrăinare parțială, sau numai o înstrăinare eventuală. Dacă tribunalul o va autoriza să facă una din aceste înstrăinări, ea le va putea face așa:

a) Dacă voește să vândă, vânzarea va fi valabilă, cumpărătorul va deveni proprietar.

b) Dacă va voi să ipoteceze și tribunalul o va autoriza, creditorul ipotecar va dobândi un drept real, și la scadență se va putea îndestula din vânzarea acestui imobil, însă nu numai a acestui imobil, fiindcă numai pentru acesta incapacitatea femeiei de a-l înstrăina a fost ridicată prin autorizarea tribunalului.

De aceea, dacă nu va fi acoperit, nu va putea scoate în vânzare și alt imobil zicând: femeia a fost autorizată de tribunal să se împrumute cu 10.000 lei pentru căutarea sănătăței. Pentru ca să mă acopăr cu această sumă pot urmări orice avere dotală, de oarece în această măsură incapacitatea femeiei de a aliena a fost ridicată prin autorizația tribunalului. Ipoteca mi-a fost constituită numai pentru ca să am și dreptul de suită (în caz când femeia și-ar aliena acest imobil) și dreptul de preferință (în caz când vor mai fi și alți creditori). Eu însă, pe lângă ipotecă, am dreptul pe care îl are orice creditor, adică acela de a urmări toate bunurile debitorului, chiar și cele neipotecate. Și nu mi se poate obiecta că nu mă pot atinge de averea dotală, de oarece am împrumutat cu autorizația tribunalului.

Raționamentul creditorului ar fi însă fals, atunci când, pe lângă ipoteca ce i-a fost constituită de tribunal, el ar mai pretinde și drepturile oricărui creditor asupra tuturor bunurilor debitorului său.

De unde aceste drepturi? Că le are orice creditor, da. Dar el, care nu e creditor ordinar de unde. I le-a dat cineva? Fiindcă față de principiul inalienabilităței dotale, îi trebuiesc date de cineva, altfel nu le are.

Sunt ele subînțelese în jurnalul tribunalului, care autorizând pe femeie să se împrumute și să dea ipotecă, a înțeles să dea creditorului ipotecar toate drepturile pe care le are orice creditor ipo-

tecar, care pe lângă dreptul de a urmări imobilul ipotecat, mai are dreptul de a urmări și altă avere a debitorului în virtutea principiului qui s'oblige, oblige ses biens?

Aceste drepturi, e drept, sunt subînțelese la un creditor ordinar care are drept gaj toate bunurile debitorului, dar la femeia dotală, pentru ca creditorul să aibă drept gaj toate bunurile trebuie să-i fie date de femeie cu autorizația tribunalului. I-au fost date expres? Nu. I-au fost date tacit? *Rezultă ele din faptul că femeia a fost autorizată să se oblige, și obligația ei urmează să producă efecte-tele oricărei obligații (adică gajul general)?*

Acei cari susțin limbajul creditorului trebuie să răspundă, da, la această ultimă chestiune, căci n'au ce face, n'au de unde alt deduce acest drept de a urmări toată averea dotală pe lângă imobilul ipotecat.

Ei bine, dacă vor zice așa, și repet n'au ce să zică altfel, le răspundem: Nu aveți dreptate. Nu aveți dreptate, fiindcă pentru ca să puteți dobândi drepturile unui creditor ordinar, trebuie ca tribunalul să vi le fi dat, fie concedându-le expres, fie subînțelegându-le prin autorizația ce dă să se facă împrumutul. Dar tribunalul nici nu vi le-a dat expres, căci el n'a spus decât: se poate înstrăina în parte imobilul dotal A ipotecându-se, nici nu le-a subînțeles autorizându-vă să împrumulați, pentru bunul motiv că el nu s'a ocupat să autorize împrumutul. *Căci n'avea calitate să autorize pe femeie să ia cu împrumut. Femeia se poate obliga fără autorizația tribunalului, am văzut mai sus. Singurul lucru de care s'a ocupat tribunalul, și de care avea să se ocupe, era să ridice femeii incapacitatea relativ la înstrăinarea imobilului dotal. Și atât a făcut. El s'a mărginit a zice: «Te autoriz ca pentru unul din scopurile prevăzute în art. 1253 să'i instreinezi cutare imobil dotal, constituind o ipotecă în favoarea creditorului d-tale».*

Prin urmare creditorul s'a mulțumit cu garanția ce i-a fost acordată, și nu are de ce să se plângă dacă nu se îndestulează în caz de urmărire. A zice că acest creditor ar putea urmări și cealaltă, avere dotală, ar fi a i se recunoaște dreptul general de gaj asupra tuturor imobilelor; or, dacă aceasta e adevărat în regulă generală, principiile sunt schimbate în materie de dotalitate, unde din contra, creditorii femeiei nu au drept gaj imobilele sale dotale, și unde pentru a putea urmări aceste imobile, trebuie o autorizație specială a justiției, care nu există.

c) În sfârșit dacă femeia va voi să-și expue toate imobilele dotale ca gaj creditorului, care să le poată urmări și vinze în caz de neexecutare, o va putea face, însă cu condiție să fie autorizată de tribunal. Când se găsește un creditor care să vrea să împrumute pe femeie pentru căutarea sănătăței, care să nu voiască ipotecă, și femeia voește să-i constituie drept gaj toate bunurile sale dotale, și tribunalul o autoriză la aceasta, nimic nu se opune pentru ca lucrul să fie posibil. De observat că în cazul acesta tribunalul nu a făcut numai cum zicea creditorul adineauri să autorize pe femeie să se oblige, ci a autorizat-o să facă o înstrăinare eventuală a tuturor imobilelor sale dotale oferindu-le ca gaj creditorului.

Ei bine, pentru ce o asemenea operație n'ar fi valabilă? Nu e nici un motiv pentru a decide contrariul și de aceea nu ezităm a o declara valabilă.

Creditorul acesta chirografar, neavând siguranța reală, va fi din punct de vedere teoretic într'o situație mai rea ca creditorul ipotecar, căci neavând drept de suită, nu va putea urmări în mâinile terților imobilele dotale pe care femeia le va înstrăina, neavând drept de preferință, va trebui să sufere concursul altor creditori care și ei ar putea urmări imobilele dotale făcând parte din clasa creditorilor speciali din art. 1253.

Aceasta numai în teorie, căci în practică un asemenea creditor chirographar care are drept gaj toată averea dotală a femeiei, este într'o situație excelentă. Dreptul de suită îi este înlocuit cu garan-

ția că femeia nu va aliena de obicei imobilul dotal; lipsa dreptului de preferință nu îi produce mare grijă, căci vor fi probabil puțini creditori care să concureze cu el asupra imobilelor dotale, dacă nu chiar de loc alții.

Am presupus pentru a rezolva această ipoteză că tribunalul ar da o autorizație femeiei de ași constitui ca gaj toate imobilele dotale. Dar aceasta nu se întâmplă niciodată în practică.

Autorizând o asemenea înstrăinare eventuală tribunalul pune în pericol întreaga avere dotală suprimând inalienabilitatea, căci cine îi garantează că femeia, autorizată astfel ași da drept gaj toate imobilele, nu-i va veni poftă să împrumute o sumă mare pentru a cărei acoperire în caz de neplată creditorii să urmărească toate imobilele și să le vândă pe toate.

Iată cele ce spuneam în precedentul meu articol. Aceste observațiuni trebuiesc complectate cu regula următoare, pentru ca să nu se poată atribui acestui articol un sens pe care nu l'are.

A II-a regulă. *Pentru a ști care sunt drepturile creditorului care a împrumutat pe o femeie dotală, trebuie să examinăm atât ce zice tribunalul cât și ce zice femeia.*

În adevăr, nu tribunalul este acel ce-și înstrăinează averea. Prin urmare ceea ce ne interesează în primul rând este consimțământul femeiei, consimțământul celui care are dreptul și care dispune de acest drept. E adevărat că acest consimțământ singur nu operează, dar cu autorizația tribunalului, da. Prin urmare în toate ipotezele trebuie să examinăm atât autorizarea tribunalului cât și voința femeiei, fiindcă numai aceste două elemente pot constitui un drept asupra imobilelor dotale. La drept vorbind, aceste elemente nu pot fi puse, pe picior de egalitate, fiindcă principalul este evident consimțământul femeiei, iar autorizarea tribunalului nu e decât ceea ce dă valoare legală acestui consimțământ, dar vorbim de amândouă pentru ca să ne vie mai ușor la explicațiunile ce urmează.

Iată cum diferitele cazuri ce se pot prezenta, și din examinarea căroră va rezultă procedeele de întrebuițat pentru interpretarea consimțământului femeiei și a autorizărei tribunalului și deci pentru stabilirea drepturilor creditorului.

Unele din ipotezele ce vom examina sunt simple, de oarece consimțământul terțiului, al femeiei, și autorizația tribunalului, concură în vederea aceluiaș act. Altele sunt mai complicate, de oarece autorizația tribunalului nu este dată relativ la un act anume concret, ci este dată în general cu anticipație femeiei, rămânând ca actul să fie făcut de aceasta în urmă.

a) Este mai întâi o ipoteză foarte simplă. *Femeia care voește să facă o înstrăinare, convine cu acquisitele sau creditorul și tribunalul sancționează convenția lor.* Spre exemplu: vinde un imobil pe 1000, și tribunalul aprobă actul de vânzare făcut între femeie și cumpărător. Sau femeia se împrumută cu 10000 și pentru plata capitalului constituie ca garanție o ipotecă în imobilul său dotal A, sau în două imobile ale sale dotale A și B, operație care este validată de tribunal prin autorizația ce acesta dă ca imobilul A să fie ipotecat pentru plata capitalului de 10.000, sau ca imobilele A și B să fie ipotecate pentru această plată. În sfârșit, femeia se împrumută dela un creditor, care nu are nevoie de garanție reală, și care convine să fie simplu creditor chirografar al femeii cu clauza ca în caz de neexecutare să se poată despăgubi din vânzarea imobilului dotal A, sau din vânzarea imobilelor dotale A, și B, sau din toate imobilele dotale. Și tribunalul, conform principiilor mai sus expuse, autoriză pe femeie săși expue ca gaj creditorului său imobilul A, sau imobilele A și B, sau toate imobilele dotale. Ziceam că această ipoteză este foarte simplă de oarece atât voința creditorului cât și a femeii debitoare au concurat la act care a fost autorizat de tribunal, așa că toți fiind de acord, drepturile creditorului sunt foarte ușor de determinat: ceea ce i-a dat femeia cu autorizația tribunalului.

b) Se poate întâmpla uneori, cu toate că consimțământul creditorului, al debitorului și autorizația tribunalului există în

vederea aceluiaș act concret, ca ele să nu concorde. Bună oară tribunalul dă mai puțin decât cere femeia (contrarul nu se poate întâmpla niciodată). Aceasta dorește să vândă un imobil cu 5000, unui cumpărător care acceptă acest preț, tribunalul nu o autoriză decât cu 6000. Sau vrea să ipoteceze două imobile pentru a asigura pe un creditor, ce a consimțit să o împrumute cu 10.000, tribunalul autoriză numai un imobil.

Ei bine, în toate cazurile astea, consimțământul femeiei nu va avea valoare decât în limitele în care a fost autorizată de tribunal. Pentru surplus el nu există juridicește. De aceea drepturile creditorului vor fi numai acele ce rezultă din consimțământul femeiei întrucât acest consimțământ e validat de tribunal.

c) În practică și de cele mai multe ori lucrurile se petrec astfel și venim astfel la o a treia ipoteză. Consimțământul creditorului și al femeiei nu intervin mai înainte de autorizația tribunalului, pentru ca acesta să censureze consimțământul femeiei și să-l reducă sau să-l modifice, ci acordul de voințe între femeie și creditor e ulterior autorizației tribunalului. Bună oară, femeia care are nevoie de bani pentru căutarea sănătății, mai înainte de a căuta o persoană care să vrea să-i dea bani cu împrumut, și pentru a nu face cheltuieli inutile cu actele, mai înainte de a obține autorizația tribunalului care îi poate fi refuzată, se adresează tribunalului și îi cere convenita autorizație «să împrumute suma de... pentru căutarea sănătății, și să dea creditorului drept garanție o ipotecă în imobilul său A, sau ipotecă în imobilele sale A și B, sau să nu dea ipotecă, ci (fiindcă creditorul se mulțumește cu atât) să-i ofere numai în gaj toate imobilele dotale pentru caz de neexecutare din partea sa, sau numai unul din aceste imobile») etc...⁴ Pe urmă, caută creditor care să o împrumute, îl găsește, și face cu dânsul actul, în care, profitând de autorizația pe care i-a dat-o tribunalul, oferă creditorului tocmai garanția pe care tribunalul a autorizat-o să o ofere. Spre exemplu, tribunalul i-a dat voie să și ipoteceze două imobile dotale A și B, și le ipotecează pe amândouă, sau i-a dat voie (ceea ce nu e posibil) să și expue ca gaj pentru siguranța plății toate imobilele sale dotale, și ea prin actul ce face declară că în caz de neplată creditorul se va îndestula din vânzarea tuturor imobilelor sale dotale.

Iarși nici o dificultate și în cazul acesta, pentru stabilirea drepturilor creditorului. Va avea drepturile ce i-au fost acordate de femeie cu autorizația tribunalului. *Autorizația aceasta cu toate că e anterioară, intru cât însă consimțământul femeiei îi este conform, acest consimțământ e valabil și produce efectele dorite.*

d) Dar dacă femeia autorizată cu anticipație de tribunal, dă la contractul cu creditorul un consimțământ necomform autorizației tribunalului? Distingem două cazuri: 1) sau acest consimțământ tinde la o înstrăinare mai mare 2) sau tinde la o înstrăinare mai mică decât aceea autorizată de tribunal. În primul caz, *consimțământul femeiei nu va fi valabil decât în limita în care a fost consimțit cu anticipație de tribunal.*

Autorizată să ipoteceze imobilul A, femeia ipotecează imobilul A și imobilul B. Consimțământul său e valabil numai în ce privește ipotecarea imobilului A, în ce privește imobilul B, e nul, fiindcă consimțământul femeiei a eșit din limitele ce i-a fixat tribunalul. A doua ipoteză este chiar speța asupra căreia tribunalul a avut să se pronunțe.

Autorizată să ipoteceze imobilul A și imobilul B, (mai mult) femeia a ipotecat în actul ce a făcut ulterior numai imobilul A (mai puțin). Putea-va creditorul să urmărească și imobilul B? Evident că nu. În adevăr, faptul că tribunalul a autorizat pe femeie să ipoteceze imobilele A și B, nu îndrituiește pe creditor să se prevalueze de această autorizație, fiindcă autorizația tribunalului nu a

avut de scop a scoate aceste imobile din dotă pentru a le oferi creditorului, ci ea a avut de scop a abilita pe femeie pentru ca aceasta să înstrăineze, să ipoteceze. Tribunalul s'a ocupat a împăca principiul inalienabilității cu nevoile urgente pe care le avea femeia, și a zis: cu toate că legea în principiu te împiedică să alienezi, găsești că împrejurarea în care te găsești, militează pentru ridicarea în parte a acestei incapacități conf. art. 1253. Și a ridicat această incapacitate fixând o limită în care libertatea de a consimți a femeiei se poate mișca, dar pe care nu o poate trece. Cu toate că tribunalul ar vrea condițiile cele mai avantajoase pentru femeie, spre exemplu un împrumut cu dobândă mică și cu ipotecă numai în imobilul A, totuși fiindcă nu poate cunoaște împrejurările, bună-oară banii sunt scumpi, și va fi greu de găsit creditor care să primească ipotecă numai asupra imobilului A, căci prețul imobilelor urbane au scăzut, etc... ei bine pentru a preveni aceste dificultăți, și a nu obliga pe femeie să vie mereu să arde tribunalului că a găsit un creditor care vrea numai în condițiile cutare, sau cutare altul vrea așa, tribunalul dă o autorizație mai largă, fixează numai limitele maxime de care nu poate trece femeia, d. ex.: te autoriz să împrumuți cu dobândă maximum de 10%, și cu ipotecă maximum asupra imobilelor A și B. Dar dacă face aceasta, o face fiind sigur că și femeia ea însăși are interes să găsească cu dobânda cea mai mică și cu ipotecă cât mai restrânsă. Așa s'a întâmplat și în speța judecată de tribunal în hotărârea de care ne ocupăm. Femeia, foarte cuminte, n'a profitat de toată autorizația, ci, găsind creditor care să consimtă numai cu ipotecă asupra imobilului A, i-a constituit o ipotecă numai asupra acestui imobil. Poate creditorul să urmărească și imobilul B? Cine i-a conferit acest drept? Femeia nu. Tribunalul, iar nu; el a autorizat pe femeie dacă vrea să îl ipoteceze, dar femeia nu a vrut. Oare tribunalul singur poate ipoteca un imobil al femeiei? Cum s'ar putea oare prevala creditorul de un act al tribunalului care e făcut în favoarea femeiei și de care femeia e liberă să profite sau nu. Cum ar putea oare creditorul urmări ambele imobile, atunci când femeia, după cum foarte bine zice tribunalul, a înțeles să uzeze de capacitatea sa de a aliena numai în parte, cu privire numai la zisul imobil ipotecat?

Prin urmare, creditorul nu poate urmări imobilul al doilea ca creditor ipotecar, fiindcă acest imobil nu i-a fost ipotecat de femeie. Simpla autorizare a tribunalului fără consimțământul femeiei nu are nici o valoare, după cum am văzut explicând regula a doua de mai sus.

Dar va putea oare acest creditor să urmărească imobilul al doilea ca creditor chirografar, zicând: am acest drept fiindcă orice creditor poate vinde toate bunurile debitorului. Prin urmare eu pot vinde orice imobil. Să nu mi se obiecteze, ar continua dânsul, că e vorba de dotă, fiindcă pentru mine dotă nu există, femeia a fost autorizată să se oblige pentru unul din scopurile dela art. 1253 cu suma de X; în această măsură și până la acoperirea mea cu această sumă eu pot urmări orice avere pe lângă ipoteca ce mi-a fost constituită. Acest limbaj nu ar ține seamă de regula I expusă mai sus. În adevăr, acolo am văzut că rolul tribunalului nu a fost să autorize pe femeie să se oblige, ci să înstrăineze. Ca înstrăinare, el nu a autorizat decât ipotecarea imobilului A și B. Dacă femeia nu s'a prevalat de această autorizație și n'a ipotecat decât imobilul A, dreptul creditorului se mărginește la acest imobil, și la nimic mai mult.

Unica soluție pentru creditorul nostru e deci să urmărească imobilul ce i-a fost ipotecat. Acesta e dreptul lui, singurul care rezultă din interpretarea legii părților (adică contractul dintre el și femeie), din principiile în materie de dotalitate, și din actul de autorizație al tribunalului; singurul ce cu drept cuvânt îi e recunoscut de tribunal prin interesanta hotărâre ce e publicată mai sus.

Este, cred, inutil a vorbi de modul strălucit cum e redactată această sentință, care după ce refutează mai întâi teoria care sus-

¹ Am văzut că o asemenea autorizație nu se prea dă. Am prevăzut-o însă fiindcă aci discutăm toate ipotezele.

ține că autorizația tribunalului are de efect deplin drept a scoate din dotalitate imobilele dotale până la concurența sumei ce femeia e autorizată a împrumuta, și după ce demonstrează că obârșia acestei greșite interpretări stă în celebra controversă doctrinală: ce e inalienabilitatea dotală? O indisponibilitate reală a unor bunuri, sau o incapacitate personală și relativă femeiei — are arta de a expune în puține rânduri adevăratele principii în materie de incapacitate a femeiei dotale pe care am avut onoarea a le desvoltă în această notă. Zic, e inutil, fiindcă e de ajuns ca cetitorul să arunce ochii în josul hotărârii și să vadă de cine e redactată, pentru ca lucrul să i se pară foarte natural.

IV. Mai e o chestiune pe care tribunalul n'a discutat-o, și a avut dreptate să facă așa de oarece nu eră nevoie să o discute. Rezolvând așa cum a rezolvat chestiunea precedentă, aceasta a devenit inutilă. Voi spune însă câteva cuvinte despre ea, de oarece văd că a fost ridicată înaintea tribunalului și nu e lipsită de interes.

În caz când, în contra principiilor expuse, s'ar fi zis că creditorul poate urmări și imobilul al doilea care n'a fost ipotecat creditorului și care a fost expropriat, putea debitorul să-i opue creditorului art. 1828 c. civ. și să-l trimeată să vândă întâi imobilul ipotecat? Acest articol zice că creditorul nu poate urmări vânzarea imobilelor care nu-i sunt ipotocate decât la cazul când bunurile ce-i sunt ipotocate nu ajung spre plata creanței sale. În ipoteza ce facem, creditorul are o ipotecă asupra imobilului A, și este creditor *chirografar* față de imobilul B care nu i-a fost ipotecat (am presupus că tribunalul i-a recunoscut acest drept). Poate debitorul să-i zică: Urmărește întâi imobilul A și numai în caz de neîndestulare recurge la imobilul B? Întreb dacă poate să-i zică astfel, fiindcă imobilul B nu mai există, e înlocuit printr'o sumă de bani, printr'un mobil, și creditorul ipotecar poate urmări mobilele debitorului înainte de imobile fără a i se putea opune art. 1828 care e făcut numai pentru imobile.

Chestiunea e destul de atrăgătoare. Am văzut mai sus la punctul II, că am asimilat suma rezultată din expropriere cu imobilul pe care l'a înlocuit, am considerat-o ca reprezentând imobilul pentru a o declara inalienabilă și inezisabilă. Zice-vom și acum că reprezintă imobilul pentru a-i aplica art. 1828 c. civ. Socot că nu.

În adevăr, art. 1828 c. civ. e bazat pe interpretarea voinței părților. Se presupune că debitorul, care a ipotecat un imobil, dorește ca acest imobil să fie urmărit mai înaintea altora care îi sunt mai scumpe (bună oară se leagă de ele amintiri de copilărie, e o casă părintească etc...) și creditorul acceptă această alegere.

Dar aceasta numai când e vorba de imobile, fiindcă relativ la mobile creditorul poate să le urmărească oricând înaintea imobilelor. Legiuitorul chiar își arată preferința pentru discuțiunea anterioară a mobilelor, probă că prin art. 1826 c. civ. obligă pe creditorul unui minor să nu pue în vânzare imobilul înaintea vânzării mobilelor sale. Și foarte bine. E în interesul oricărui debitor să i se urmărească mai bine mobile, în special bani, decât imobile. Urmărirea imobiliară costă foarte scump și cheltuelile le plătește în definitiv tot debitorul; apoi de cele mai multe ori, prețul rezultat din vânzare la licitație publică e inferior adevăratei valori.

Or, în speță, ceea ce se urmărește este un imobil, o sumă de bani și deci debitorul nu poate invoca art. 1828. Această sumă de bani, reprezintă, după cum am zis adineauri, imobilul, însă numai în ce privește *afecțiunea lui specială*. Pentru rest ea este mobil. Totdeanna, prin urmare, vom aplica acestei sumi regulile mobilelor, afară de ceea ce privește *afecțiunea specială* a sumei. De inalienabilă, e inalienabilă ca și imobilul ce reprezintă; dar dacă prin excepție devine alienabilă sau sezisabilă cum ar fi devenit și imobilul ce reprezintă, atunci singura calitate care o apropie de imobil (*afecțiunea*) nu mai există, și nu e rațiune să mai aplicăm urmării ei de către creditorii regulile ce am fi aplicat imobilului dispărut, de oarece nu e în joc calitatea care ne facea să o asimilăm cu imobilul. Suma

de bani a redevenit mobil, și i se vor aplica regulile mobilelor; motivul pentru care i se aplică regulile imobilului expropriat nu există decât în ceea ce privește *afecțiunea specială* careia e consacrată. Teoria contrară, care ar pretinde că în speță trebuie aplicat art. 1828, fiindcă suma reprezintă un imobil, ne întrebăm de ce nu ar pretinde ca și formele urmării să fie acele ale vânzării imobiliare și nu ale poprirei.

Ar fi în orice caz curios și contrar interesului debitorului ca în loc de o poprire ușoară și puțin costisitoare, să oblige debitorul pe creditor a face o urmărire care cere și timp și bani.

DOREL DIMITRESCU

Agregat la Facultatea de drept din Iași

JURISPRUDENȚA STRAINA

JUSTIȚIA DE PACE DIN ST.-FLOUR

— 9 Maiu 1910 —

PRIVILEGIU.— HANGII.— HAINELE CĂLĂTORULUI.— INEXISTENȚA PRIVILEGIULUI.— ART. 2102 C. FR. (1730, 7° C. CIV. ROMÂN).

Hangiul nu are privilegiu asupra lucrurilor cu care călătorul este îmbrăcat.

(Din *Moniteur des justices de paix*).

Observație.— Art. 1730, 7° din codul civil dispune că hangiul sau ospătătorul (*l'aubergiste*) are privilegiu asupra *efectelor* călătorului ce se află în ospătăria sa. Prin *efecte* trebuie să înțelegem astăzi ca și altă dată, sub art. 175 al Cutumei Parisului, dela care acest privilegiu este împrumutat, toate lucrurile supuse urmării, precum hainele de lux ale călătorului, juvaerele și chiar banii săi, dacă se poate pune mâna pe ei, nu însă și hainele cu care acesta este îmbrăcat, căci el nu poate fi lăsat, după cum zice un autor, în pielea goală. A se vede, în această privință, Comentariile d-lui profesor D. Alexandresco, tom. X, asupra art. 1730, 7° (sub presă).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

EXECUȚIUNEA SILITA VOLUMUL I

Coprinzând: Principii generale.— Spiritul legilor de execuțiune silită.
Condițiuni pentru a face o urmărire.— Teoria contestațiunilor.

DE

DEMETRU NEGULESCU

Profesor universitar

Avocat

Prețul Lei 4,50

De vânzare la Tipogr. *Gutenberg*, J. Göbl S-sori. București.

A apărut :

Partea II-a din volumul IX al Dreptului civil român

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Această parte cuprinde: *Societatea, Mandatul, Comodatul și Împrumutul*, precum și *tablele întregului volum*.

Prețul 7 lei. — Volumul complex 15 lei.

S'a pus sub tipar volumul al X-lea și penultim, care va cuprinde: *Depozitul și Sechestrul, Contractele aleatorii, Fidejusiunea și Privilegiile*.